

DEBRECZEN

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDÁSZATI HIRLAP.

A debreczeni-vidéki „függetlenségi párt” közlönye.

Megjelen hetenként ötször: hétfőn, kedden, szerdán, csütörtökön és szombaton.

Előfizetési árak:

Helyben és postán küldve:
 Egy évre 10 frt. Negyed évre 2 ft 50 kr.
 Fél évre 5. Egy száma — 1. 50
 Előfizetési pénzt minden külföldi újságíróknak, VECSEY-ház, földszint a szerkesztőségbe beruenva küldendők.
 Előfizethetnek helyben:
 TELEGGYI K. LAJOS és ifj. CSÁTHY KÁROLY könyvtárakban és a szerkesztőségben. Egyébütt a postahivatalok utján.

Hirdetési díj:

Ötvenéves petitorért 5 kr.
 Nagyobb terjedelmű, mint az előző több ismételt hirdetések, alku szerint a legolcsóbb árárt.
 Bélyegdíj: minden betűtárárt külön 30 kr.
 „Nyilt-tár”-u megjelenő közlemény minden betűt sora 15 kr.
 Név- vagy börtmentelendű beüldött kéziratok nem vételnek tekintetbe. — Ugyanazon kéziratok nem adhatnak vissza.

Egy le nem rovott tartozás.

Debreczen, decz. 28.

Miután az európai kultúrnépeknek különböző haladási áramlata körébe nemzetünk is mint egyik tényező belevonatott s abban már állást is foglal, ez okból nekünk is számunk és erőnkhez mérten a mivelte külfölddel úgy az anyagi, mint a szellemi téren lehetőleg egyenlőpést kell tartanunk. Ha már ez időszertint a külfölddel mezőgazdaságtunkat sújtó terméketlen rosz évek, nemkülönben Ausztriával közlebb-ről kötött vérszes pénzügyi kiegyezés, tulhalmozódott állam terhenk, és folytonos államdeficitünk miatt az anyagi téren minket megillető versenyt nem folytathatunk, legalább a szellemi téren igyekezzünk a mivelte nemzetekkel egyenlőpést tartani. Nekünk magyaroknak ez utóbbi elengedhetlen kötelességünk, mert valaminth eddig is a minket körülvevő nemzetiségek közepette nemzetiségi s politikai fölényüket egy nagy részben szellemi fölényünknek köszönhetjük, épen úgy jövőre is a kultúrnépekkel szemben értékünknek egyik legbiztosabb fölmérője ez utóbbi lesz.

A szellemi téren a haladás zászlójának lobogtatására, vezérszerep vitelére első sorban a magyar akadémia mint a magyar tudományos miveltségek, gyújtója van hivatala. Teljesítse az akadémia e téren kötelességét, mert hogy eddig eddig nem mindenben teljesítette, mutatja azon körülmény, hogy egy Kossuth Lajost tagjai közé meg tel nem vett. Valjón mi lehet ennek az oka? Hiszen Kossuth Lajos az akadémia bármelyik osztályában nemcsak hogy legilletesebb tag lehetne, hanem ezenfelül sokoldalú mély tudományos ismeretei, fényes történelmi múltja által ész és jellem nagyságánál fogva az akadémia tekintélyét csak növelhetné.

Szegény Magyarország be hátra állunk benned! Más mivelte államokban, például Franciaországban egy ilyen szellemi kitűnőség már régen akadémikus és szenátor lett volna, de nálunk isten tudja micsoda tekintetből ez nem történhetik meg. De mit is beszéltek, nem történhetik meg, meg kell történnie, ha az akadémia érdekeit kellőleg felfogni tudja, és magát a nemzeti közvéleménnyel ellentétbe helyezni nem akarja.

Higgye el az akadémia, ha a magyar felsőház a francia szenatus alkateleiméből állana, a hol Jules Favre akadémikus és szenátor volt, Hugó Viktor pedig jelenleg is az, és ha a nép nálunk is mint Franciaországban a felsőházi tagok be választására befolyással bírhatna, Kossuth Lajost a magyar nemzet már régóta felsőházi tagnak választotta volna. De miután a magyar nép ezt a mi viszonyaink közt nem teheti, tegye meg legalább az akadémia, mit már régen tennie kellett volna. Erre t. i. Kossuth La-

josa az akadémia be választására jelenleg úgyis a legszebb alkalom és indok kínálkozik, midőn ünnepeit hazánkfiat „Irataim az emigrációból” című világhírű művét, azon művet t. i., melyben a magyar próza fölmulhatlan, bájjal tündöklök, — közrebocsátja.

A sajtónak, mint a közvélemény egyik tolmácsának ez irányban felszólalni s a közóhajnak kifejezést adni jogában, illetőleg kötelességében áll. Részemről ezt teljesítem, midőn jelen sorokat papírra tettem. Ohajtandó volna, hogy jelen felszólalás minél nagyobb visszhangot keltessen fel, és mindenké felett pedig ohajtanunk kell, hogy a magyar akadémia a még le nem rovott tartozását mielőbb teljesítse.

K. A.

Szabolcsmegyében a függetlenségi pártnak november 13-án tartott megyei szervekedő gyűlése után, melyen a megyei értelmiség — régi Deak és balkeze pártiak — oly teljes számban volt képviselve, hogy újabb időben a megyében egy part gyűlés sem dicsékedhetett oly számos és fényes összejövetellel — választó kerületenként most veszi kezdetét pártiszervekedés. A választókerületek között — eddigi tudomásom szerint — valószínűleg a kisvárdai választókerület lesz az első, mely e részben a kezdeményezést immár megtette. E kerület eddig Pühsy László egyesült, vagy mérsékelt ellenzéki követ által volt képviselve az országgyűlésen. Hogy jövőre függetlenségi párti képviselőt választ a kerület — bizonyos, mert itt számbavehetőleg más országos párthoz tartozó választók nincsenek. A megyei pártgyűlés által ezen kerületből kiküldött választmány a pártgyűlés összenívására Okolicsányi Menyhért karasz lakos nagybirtokos kérte fel, ki azelőtt Deakpárti volt, de ma a függetlenségi pártnak híve, s mint ilyen viselkedni tetteleget a telkeseknek. A meghívók a karacsanyi ünnepek alatt küldettek szét.

Alekó pasa, Kelet-Rumélia főkomandánsója, a portának benyújtotta lemondását.

Unger Alajos nagykanizsai képviselő az ünnepek alatt megfogatta választóit, kik nagy lelkesedéssel, bandériummal fogadták. Delután ezek jelenlétében beszámoló beszédét tartá.

Orosz hang

— a világi fegyverletétől. —

Orosz Ivan orosz katonai író könyvet írt az 1849/50-ki magyar szabadságharcról, s az orosz segédhadaknak abban való részvételéről. E műben, mely az eseményeket tárgyilagosan íparkodik visszatükrözi, — kivéven ahol az orosz hadak vétségéről beszél, következőkép szól a világi fegyverletétől:

A temesvári csata után Görgei helyzete kétségbeesettnek mondható. Csak egy szabad útja volt — az Erdélybe vezető, de ott Lüders fogadta volna; az élelmi szerek pedig, ezek az oly fontos tényezők, nagyon is megfogytak. Le kellett tenni a fegyvert, nem volt más választás.

Görgei mint diktátor levelet írt Rüdigernek, melyben esetelvény hazája szomorú sorsát, kinyilatkoztatja szándékát: föltétlenül letenni a fegyvert s leírja a módosításokat, melyek szerint eszközölhető fölkéletes bekerítése; Rüdiger megtevén a

kívánt intézkedést értesítette Paskievicset az ügyek állásáról, ki is a következő levelet küldte a csarhoz: (Itt közli Paskievicsnek ismert levelet, mely így kezdődik: „Magyarország felséged lábainál fekszik.”) Augusztus 13-án d. u. 5 óra tájban kezdődött a fegyverek átadása. Lehetetlen volt megindulás nélkül nézni ezeket a katonákat, a kik arczukon a néma kétségbeesés kifejezésével tevék le a fegyvert s csokolák ezredük jelvényeit, örök búcsút véve tőlük; a huszarok a kijelölt helyre hordták kardjaikat, pisztolyaikat, sirva ölegették paripájukat s úgy adták át az oroszoknak. Ezután Rüdiger gróf törzskarával együtt eljött Görgei seregéhez s udvözölve azt, szemlét tartott. Fajdalmos érzés szállta meg az embert, látva ezt az osztrákoknak nem régen te oly borzadalmas tábor, mely fegyvertelenül, türelmesen várta ítéletét.

Külföldi szemle.

A török-görög ügy miatt karácsony alatt sem pihenhettek a hatalmak. Oroszország úgy nyilatkozott, hogy elfogadja a választott bíróságot, ha azt Törökország és Görögország is elfogadják.

A porta ezen ügyben megmondottsággal, tapintatossággal intézi minden lépését, Görögország követeléseivel szembe állítja jogait.

A porta újabb köriratot szándékozik kibocsátani, mely a görög kérdés megoldására vonatkozó új javaslatokat fog tartalmazni.

Ezek szerint, a helyszínen kellene működnie a kinevezendő európai bizottságnak, azután a hatalmasságok által egybehívott konferenciának lenne feladata, hogy döntő határozatot hozzon az eléje terjesztendő határozatokról. A körirat nem tesz említést a választott bíróság kérdéséről, sem az október 3-ki jegyzékről.

Az angolok baja. Durban, katonai parancsnok Nataboi f. hó 24-ikén a következő tavoratot küldi: A 24-ik ezred föltitkara 250 katonával hadmenet alkalmával a boerektől hevesen megtamadtott, 120 ember részint megöltetett részint megsebesített, a többi elfogatott. Egy hadnagy, egy ezredes és 2 kapitány súlyosan megsebesült, egy tiszt hiányzik, a zászló megmentetett. A parancsnok lovaszereget rögtön elküldését kéri, és hozzá teszi, hogy ezen veszteség a boereket buzditja és ezáltal a helyzet tetemesen megváltozott.

Még egy kóretlen szó.

II

Különbö — s ezt megvallom némi felindulással mondom — azt sem hiszem, hogy a helybeli reálistkola oia súlydelt volna, hogy így lehessen róla beszélni: B. ur (t. i. őmagam) neki esk a szegény reálistkolának, hogy kioltsa egy néhány jól czéltolt ittelssel az amny is szendén piszoló életét. Elkeseredésében mi is telhelő tette: Nagyot ütött botjával a — számar fejére. Feltűnően furcsa neve a védelmenek, mikor a pártfogoltat az oktan állatok közzé osztja be s ép ezen az alapon kér számára az emberi társaságnak létjogot. Ez is valószínűleg majd a 4 irányú kiterjedésre alapított logikai rendszer alapján lesz csak megérthető.

Egyébiránt hasonló következtetések látszanak az egész „Ellenvélemény”-ben. Minden lépten nyomon abba utközünk, hogy szerző tulajdonkép a reálirányban való képzés helyességéről és fontosságáról beszél s még a reálistkola fentartásának szükségét következteti, bár magok a reálistkola mellett egyetlenegy argumentomot sem emlit fel azon kívül, hogy a latin nyelv tanítása sikertelen és felesleges; épen mintha reálirányban képzés és reálistkola identikus fogamnak volnának. De mégis! valljuk meg, nem bizonyítja ugyan, hanem felelmit, hogy a gymnasium idealistákat, a reá-

kola pedig ugynevezett reális embereket nevel” már pedig „az ifjuság kiképzetésének kérdésénél általános emberi és honpolgári és csak második sorban tudományos szempontból kell kiindulni.” Any nyivalinkáb, mert már a „tudományoknak minden ága oly széles kiterjedést nyert, hogy egy ember életéig alig képes csak egyetlen egyet is egész terjedelmében és minden oldalulag elsajátítani!”

Magyarország közoktatási miniszterének hivatalos nyilatkozatait utántalan egészen felesleges is a fentebbi argumentumok bírálatába bele bocsátkoznom. Meg kellene érnem azzal, hogy egyszerűen azt mondjam: vélekedjék a reálistkolaelvijogusultságaról, kinek hogy tetszik, a miniszternek hivatalos és hiteles statisztikai adatokra alapított nyilatkozata részemre döntötte el a vitás kérdést s Debreczenben csakugyan „nincs igazi talaja” még a teljesen kiegyeztetett föreálistkolának sem, nem hogy a csonkára szükség volna. De mégis legyen szabad egyet-mást lehetőleg röviden, nem az ellenvélemény czafolásául, hanem az e tárgy iránt érdeklődők némi félvilágosítására megjegyezmem.

Ha igaz volna, amit az „Ellenvélemény” állit hogy t. i. „a gymnasium idealistákat, a reálistkola pedig u. n. reális embereket nevel,” ezzel, kérem, magával teljesen bevolna bizonyítva a kétféle középiskola szűkségtelen, sőt káros volta. Mert a társadalomnak épen olyan kevésbé van a léghen járó, idiota idealistákra, mint a hogy nincs szűksége idea és ideal nélkül tengődő reálistákra. — Különbö sem lehet, hála Istennek! meghuzni a két közt a határvonalat. Az emberiség természetében gyökerezik (nem én találtam ki, tekintélyek állítják.) hogy kitzított céljai elérésében csak egy boldogulhat, fáját akár az erkölcsi, akár a tudományos téren csak úgy viheti előbbre, ha sikerül megismerkednie részletesen a haladás útjával s megőrizni az ősek e tárgy hagyományait, felfogni és átérzeni azon nagy eszméket, melyek az elődöket előretörökvesük közben hevitették, batorították, segítették. „Az európai társadalomban minden igazi, komoly műveltségnek alapja az a tudat, hogy minden létező mint keletkezettel kell felfogni és fejlődésének egyes fázisaiban megismerni, mely felfogás aztán eleven érdekességet kölcsönöz a múlt emlékeinek, melyeket senki, ki e felfogásnak élt nem fog könnyelmű vandalizmussal a létezés könyvéből kötőrölni vagy hasonló trivilitással a pusztulásnak átengedni! A történelem általi nevelés, az európai kultur tudat legnemesebb tényezői közé tartozik, ez képezi művelődésünk emelttyűt.” (B. szemle 48 sz. 240.) De azt is mondják, hogy az ember ily működésre csak nemzetiségi kapcsolatban képes. Innen van minden tudományos emberre nézve a hazai művelődés menetével, fejlődésével való megismerkedés feltétlen szűkségessége. De nincsen kultúra, mely külső behatások nélkül fejlett volna, hovatovább haladunk, a civilizáció útján, annálkevésbé lesz. Ennél fogva — ha ugyan a kulturális téren előbb hatolni szándékozunk, szűkség, hogy méltányolmi legyünk képesek az idegen népeknek reánk gyakorolt kultur befolyását, tehát ismerünk és méltányolunk kell azok kulturális fejlődését is. Erre segítő eszköz a modern philologia. Ugyde minden jelenlegi európai műveltség gyökere az ó klasszikus korba hat le, annak ismerete nélkül tehát egyik újabb nép művelődése s műveltsége sem érhető el. Ezért kell megismernedünk az ó világ életével, műveltségével, ezért szűkséges az ó classica philologia.

Hogy ezek mellett aztán az embernek önmagával s a rajta kívül eső természettel, annak tüneményei és törvényeivel megismerkednie szintén feltétlen szűkséges, azt tagadni — úgy hiszem senki sem fogja. S azt az embert hívják tudományosnak műveltemk, aki, legalább a főbb vonásokban, az általam jelzett mindhá-

L.
 IACZ.
 hogy taktáramat
 almakra
 felszereltem u. m.:
 TER. BARÉGE SZA-
 LOTTOK.
 OKBAN,
 saszinben,
 nőségben.
 alamint Moll, Creppe.
 sokféle új dísz-kellé.
 ruhákat
 gyek
 etés mellett.
 en január 15., május 15.
 y 110 frt., 10 év alatt
 mat, törlesztések s nye-
 sek.
 k. Szeged városa, vala-
 bb kamatot nyújtanak
 nk tisztviselői sorsjegye
 endő 112 fréter, a folyó
 10 forinrak előre
 10 év időközben 9 e-
 tesben ugyenesen az
 jtestése esetében a nye-
 alító jegyen áthatók.
 am szerint is kaphatók.
 itolo- és penzvalto bank
 10 év utána s
 k. Szeged város bankái.
 tenei
 ETEMET
 di
 ulnemű szabásra való
 szolgálatra állók.
 ram-ban
 készítesemmel kiál
 et évetől kezdve 4
 teli köpenyek 12 frttól
 ZETÉS MELLETT
 ban csinos szabás
 különösen a jó i-
 szolgálatok és hogy a
 öleg épen olyan le-
 a határozott
 re kellemeilen alkut
 özőség nem szakértő
 irányomban megtart-
 k
 alázatos szolgálja
 lak József
 ferfi szabó.

nyitot-
en ta-
an las-
g. Erős
z. t.Ért
szik-
benne,
t. Két
jra.

rom irányban kellőleg ki van képezve. Csak a képzésmód mellett lehet az emberi tehetségeknél is összehangatosan fejlődniük a barmalviket hanyagoljuk is el a 3 irány közül, a képzés okvetlen felszeg lesz. Nem bizonyít e fel fogás ellen az a tény, hogy a tudományoknak minden ága oly széles kiterjedést nyert, hogy egy emberi élet alig csak egyetlen egyet is egész terjedelmében és minden oldalul eljátszhatni, sőt épen mellette argumentum. Mert minél inkább specialistává kell lenni a szakembernek, annál szükségesebb előképzetséget a középiskolai pályán, olyan minden oldalul tenni, hogy a huzamos egyoldalú foglalkozás felszegge ne tegye. Mert hiszen ha az emberi társadalom oly gép volna, melyben minden egyén folyvást ugyanazon egyetlen teendő végzésére volna hivatva, akkor bátran képezhetnénk egyik emberből szőfőt, a másikból emeltlyűt, a harmadikból fogaskereket és így tovább, de míg a fejlődés e fokára el nem jutunk, addig igazsága van az ellenérvény írójának, hogy „az ifjúság kiképzésének kérdésevel első sorban az általános emberi és honpolgári és csak második sorban tudományos szempontból kell kiindulnunk, csak hogy ez az ő igazsága nem az ő fel fogása és következtetése, hanem az enyim mellett erőt tanbizonyosság.

Békési Gyula.

Fővárosi hírek.

(A német színház) megnyílt. Az első előadások a rendőrség elállt minden ajtó, minden zugot, sőt egy közeli kaszárnyában a katonaság is készen állott az esetleges zavarok elnyomására.

(A betűszedők) komolyan strickeolni akarnak. Az ünnepek alatt egyszerre négy nagy nyomdában szüntették be a segédkeket a munkát. A végrehajtó bizottság egyre ülésezik, s már 3 ezer frtot gyűjtött, melyből minden munkásjelölt, ha nős 6, ha ötlén 3 frt segélyt kap hetenként.

(Törvényes név magyarisítás.) A terevárosi klub tagjai valószínűleg vízkerezt napján gyűlést fognak tartani a névmagyarisítás ügyében, s a klub választmányát a ennek útján a fővárosi törvényhatóság fogják felkérni: eszközölje ki a kormánytól, hogy a névmagyarisítás díja vagy jelentékenyen leszállíttassék, vagy teljesen engedtesse el.

Gazdasági levelek.

I.

Ha óhajtnak biztos sikert, állandó jövedelmet s kielégítő vagyonosságot: alkalmazunk értelmese munkát, kitartó szorgalmat és bölcs takarékossgot.

Kenessey K.

A „Magyar Föld” 250. 279. és 280. számaiban megjelent igen érdekes cikkek vonatkoznak: „A kaliforniai lazac tenyésztés hazánkban”, — a midőn teljes elismerésünket nyilvánítjuk — legyen szabad erre s általában a hazai halászatra vonatkozólag egyet-mást megjegyezni.

A haltenyésztés is egyike azon mostoha gyermekéi közül hazánkban, mint a selyem-hernyó és méhtenyésztés, melyekre ha törvényhozásilag gondoltak is, e gondoskodásnak a gyakorlati életben alig észlelhető eredményét mutathatjuk fel. Pedig tudjuk, hogy a népek fejlődése és szaporodásáért, a megélhetési gondok, mindinkább előtérbe lépnek, különösen a jelen

időben, hol a fejlődött forgalmi eszközök ezer mértékűről hozott áruikkal árasztják el piacainkat s nyomják le az itthon termelt árut anynyira, hogy nekünk helyben van veszteségünk, míg amaz az ezer mértékűről érkezett áru, nyereséggel adatik el s vitetik ki az a keserves fillér hazánkba, melynek itthon oly igen sok helye volna. A fennebbi tétel illusztrálására legyen szabad hivatkoznom, azon előttem történt eseményre, melynek Debreczenben 1874-ben szem és fültanuja voltam, hogy t. i. az amerikai zsir Debreczenben olcsóbb volt, mint a helyi termelést zsir.

Ily körülmények közt élve, lehetetlen a legőszintűbb örömmel nem tudózni mindazon mozgalmat, melynek célja hazánk jóléte, felvirágzása, nagygyűs hatalmassá tételéhez, habár egy porszemmel is járulni.

A hal és baromfityénység, valamint a selyem-hernyó és méhtenyésztés, közgazdaságilag egy igen fontos szerep betöltésére van hivatva hazánkban. Csekély jelentőségű látványt fogva azonban — melynek, hogy csekély, egyedül és teljesen magunk vagyunk az okai — eddig ezek virágzásnak indulásáról tudomásunk nincs; pedig a családi és egyéni élet újabb időkben fokozott igényei, nem különben az állambiztosítás, közeleltünk fejlődésével léptem nem tartó terhei, jövedelmeink aránylagos szaporítását követelik a reánk nehezülő nagyobb kiadásokkal szemben, ha-hogy azon kötelességeinknek, melyeket a társadalom, a közélet, úgy szinte saját egyéni szükségünk is reánk rónak, megtevelni akarunk. Ez okai fogva kettőzött erővel kell hozzájárulni, minden oly csekélységnek látszó valamihhez is, mint a hal és baromfi, valamint a selyem-hernyó és méhtenyésztés. Nem szabad kizsákmányolatlannal hagynunk, bármi csekélynek tetsző részét is iparunknak és gazdaságunknak, mely jöletünk emeléséhez, ha csak egy kis tényezőül is járulni ajánlkozhatik.

Ily fontos tényezőnek tartható a halászat is, mely a legcsekélyebb fektetési költséggel s kevés reá fordított munkával, aránylag rövid idő alatt fizeti vissza a költség és fáradság sokszoros kamatait. Nem lévén ellensége semmi olyannak, mely új, célszerűt és hasznos; nem is akarok amaz idezett számokban foglaltakra vonatkozólag elitélő hangon nyilatkozni, mert a kaliforniai lazac tenyésztésnek lehet jövője nálunk is: de nem mulasztatom el megjegyezni, hogy addig, míg hazánk folyói, patakja és tavaiiban, habár már mennyiségileg fogyatkozó félben is, de kitünő anyagot bírnak itthon, szerintem az volna még a kaliforniai lazac tenyésztés, illetőleg meghonosítás elűbe is helyezendő, hogy e meglevő kitünő és izletes halainkat apoljuk és szaporítsuk, tenyésztésüket fejlesszük és minden módon előmozdítsuk. Mert sokkal fontosabb kérdés az nálunk, hogy a hazai folyókban nagy mérvben megfogyott halfajok szaporítsuk s azokat mesterséges uton benepesítsük, mint az, hogy a kaliforniai lazacot honosítsuk meg. Itt vannak velünk kitünő halaink pl. a balatoni fogas, mely a vízleeresztés előtt roppant mennyiségben volt található a Balatunban, azóta azonban, főleg az ivóterek elpusztulása folytán, naponta kevesbedik. Itt vannak a harscs, ponty, csuka félek, itt vannak a tok (viza) félek s ezek számos váltaja közt a sereg-tok vagy kecsge, mely hazai tenyésztésre azért legalkalmasabb, mert ez egész életén át itt marad nálunk, míg a többiek eredeti hazájukba a Fekete és Azóvi tengerekbe húzódnak vissza téli álomra. habár a nyarat hazánk

oly gyakran, s boldogabb, ha csendes magányban szerelmének élhet. — Majd rá értünk erre, ha véntünk — mondá Dezső, megcsókolva gyönyörű neje homlokát. — A tél vége felé Dezső mindjobban kereste a társaságokat, s már kissé unalmasnak is találta neje mindennapi kérelmét, hogy visszavonultabb életet éljenek. — Ha nincs kedved menni, maradj itthon! — mondá kissé nyersen Dezső. Giza nem szökött többet, de ment férje egyetlen intésére is bérhova. Már kissé ez is terhére vált Dezsőnek, s jól esett, ha néha magában mehetett valahová. — Kedvett hidegülni neje iránt. — Pedig még egy éves nős sem volt. Megunni kezdé nejét, kinek legkisebb akarata sem volt, ki igyekezett ellesni még a gondolatát is. — Ez odaadó szerelmét egygyűtségnék tartá. — Már meg történt, hogy Dezső néha elmaradt hazulról, ilyenkor neje aggódva várta, de ha előjött, szerelmétől boldogan ülette át, feledett mindent, még szemrehányást sem tett.

A „DEBRECZEN” TÁRCZÁJA.

Az élő férj özvegye.

— Elbeszélése. —

Írta: Szalatnay László.

(Folytatás)

A szép fiatal szelíd nőnek még akarat sem volt, s csak férje mellett érezte magát teljesen boldognak, ki pótolta az neki minden mulatságot.

A színház volt csendes háziéletükben, mi változást okozott, mert ide majd minden előadásra mentek. Majd az is megtörtént, hogy bábla is megjelentek.

De ezután nagyobb változás történt a fiatal párnál, Dezső gyakorlatban vitte nejét társaságokba, sőt balokba is, s lassanként a szép szende nő ösmert lett a társas életben s mindenki szerette, s a színházban is páholya rendszeren célpontja volt a látósvérnek, sok szözlő uracs kísérté meg az udvarlást, de mind hajótűrést szenvedett. — Giza unta e már kissé zajosabb életet, sőt kérte is férjét, hogy ne menjenek

nagyobb folyókban, különösen a Tisza és Dunánál töltik s utóbbiban felusznak Komáromig is. A sereg-tok május júniusban petézik, husa a tok-félek közt a legízletesebb, s különösen a Tiszában sok van, mert e folyó felel meg életfeltételeinek legjobban. A sereg-tok mesterséges tenyésztésre a legalkalmasabb, télen a folyó fenekén levő iszapba furja be magát s fejével lefeje teli álmat aluszik.

Szobonya Bertalan, főgázd. t.

Vidéki élet.

Szegeden most a belvizek fenyegetnek s sürős intézkedést kívánnak, mert különben a köztöltés is szenvedtetne. Tisza Lajos kir. biztos az ügyben a közlekedési miniszteriummal érintkezésbe tette magát.

Egy megye panasz. Szombat-belyről írják az „Ung. Post-nak, hogy Vas megye közönsége azon előfordult eset alkalmából, hogy Fischinger móki polgár-mester egy vasmegeyi illetőségű Eckert János nevű egyén illetéktelen letartóztatása és eltoloztatása alkalmával a magyar nemzet ellen durva és sértő kifejezéseket használt, elhatározta, hogy panaszt emel a magyar kormánynál s a végből az illető egyén már hivatalosan már ki is hallgatott.

Felherceplon város nemrég azt a furcsa lépet követte el, hogy e főszárművel állásra pályázatot hirdetve, azt kívánja, miszerint ez illető pályázó a magyar nyelvet is bírja. Az alispán most megsemmisítette ezt a pályázatot s újat hirdetett ki, mondván: Usak is a magyar nyelv írás és szóban való tökéletes bírása kívánatik. S ez nagyon helyes.

UJDONSÁGOK.

* Táncevizgalom. A debreczeni „Nügetlenségi kör” saját könyvtára január 1881 január 22-én és február 26-án a „Korona” vendéglő tanztermében (széchenyi-utcán tartandó zártkörű tanzvizgalmat rendez. Belepti jegy személynként 1 frt. Kezdeté 7 órakor. Belepti-jegek a meghívó előmutatása mellett váltanak: Otrókosi Vég János ur fűszerkereskedésében, Mayer Ferencz urnál, a kör helyiségében és este a pénztárnál. Felülvezetéseksé hirtapilag nyugtának. A tanzvizgalomnál az önk. tuzolto-egylet vezetékara Zsigai józsi vezetése alatt fog működni. Jó iltétek és italokról gondoskedve lesz.

* Tompa ereklyéi. Tompa Mihály költőnk irásztala és azon kedvezt ezüsttolla, melylyel legtöbb verset írta, s végre a még 22 éves korában Grünbergbeni magával hozott vonalzó, melyeket szerető neje oly kegyelettel őrzött, Farkas Gyula putnokai ügyvéd birtokába jutott, a ki azok kegyeletesen megőrzéséről gondoskodni fog.

* Felszólítás. Egy fiatal ember, tegnap délelőtt szerkesztőségünkben megjelentén, Kovacs Gyula névre a képzoművészeti társulat által hozának küldött, s a sorsolási nyerő számokat tartalmazó jegyzéket pár pillanatra elkérte. Miután e jegyzék hozának közhasználatra küldetett, s azt többen is óhajták megtekinteni, felkérjük az illető ifjút, hogy az elvitt jegyzéket sziveskedjék hozának visszaküldeni. — Ez se utolsó hír. Csányon az ottani harangozó elszökött egy izz. valása leányt. Negyed napra megzavartatott boldogságuk, mert a lány apja, majd fivére

re utána ment Pestre a szerelmeseinek s magukkal hozták. A harangozó nem egy könnyen tesz le imádoztjának birhatásáról s e végből olyan tette határozta el magát, mely nem mindennapi dolog. Fennmaradt ugyanis Budapestén s átért az izz. vallásra, hogy ily minőségben házassági ajánlatot tegyen a szigoru, vallásához ragaszkodó apának s zive választottját törvényesen magának valhassa. A harangozó egyébként szabómesterséget folytat, s cínos fiatal ember.

* A tárcza rovatunkban folyó érdekes elbeszélés nemokára véget ér. Előbb kifolyólag jelezni akarjuk, hogy tárcza-rovatunkra kiváló gondot fordított, s oda fogunk törekedni, hogy abban a legérdekesebb szepirodalmi műveket közöljük. Az új évben K. Rozsgernek „Osva l d és Anna” című regényét kezdjük meg, mely kitünő mű vonzó irányúnál, érdekes tárgyánál fogva kedves olvasmányt fog nyújtani.

* Farkasok karácsonya. Háromszékből írják, hogy br. Apor Károly udvarába, Altörján, 49 farkas tört be egyszerre, decz. 21-én este. Kilencz darab testét egy negyed óra alatt szétmarczagolva, iszonyatos ordítással hagyták oda dadaluk színhelyét.

* Nemtelen boszu. Mára virradóra a „debreceni építkezési asztalos egylermetkezési intézetének egyik csegtábláját a vargautza szegletén valamiféle kétségkívül felbérlet jó madár sava olajos festékekkel össze vissza mazolta. — Ajánljuk ez esetet a rendőrség figyelmébe, valamint azt is, hogy egy jó lüreméző ürvendő cézget a mennyire lehetéges az ilyesféle kicsinyes, azonban nemtelen bosszúra való kellemetlenségektől megvédőni igyekezzék.

* Áttekintése az előjárásnak. A nagy légnymos Magyarországon van. Nemtörzsözött fagyok járnak. Hazánkban többnyire derült az idő; jövőben sok eső várható.

* Az új tiz frtos bankok legközelebb ki fognak boocsattani. Városunkban január 3-án jönnek forgalomba. — Ez új bankon egyik felől magyar, másik felől német féltrát áll. — A régi tizeket a jövő év végéig beváltja az osztrak-magyar bank.

* Hunyadi Margit, színtársulatunk egyik legkiválóbb noi tagja, a jövő hó 5-ikén veendi jutalomjátékát, mely alkalmára Sand Georg dramáját: „Villemers marquis”-t, a budapesti nemzeti színtársulat repertoire darabját választá. A című igénytelen, igénytelen a darab is; nincs benne sem görögűz, sem allegorikus képlet, de vannak rendkívül kedvesen vonzó tulajdonai, szikrázó éime-el, melylyel irra van. E rövid jellemzés egyszerűságra nem szokdik művésznők kiváló finom tapintatáról, mi által alkalma leend a debreczeni műterő közönségnek egy valódi belbecsel bíró darabban, művésznöket legjobb társalgási szerepében látnani, s játékban magának valódi méltévezetést szerezni. — Ajánljuk előre is a t. közönség figyelmébe.

* Az új adók ellen. Matészalkán az új fogyasztási adok tárgyában meggyűlés tartatot. Elnökévé egyhangulag Fogarasy Gyula, jegyzővé Svarcz Sándor választatot. Utóbbi Kossuth legújabb levelét is felolvasta, mely lelkesedéssel fogadtatott. Egyhangulag határozta ment a kerület képviselőjét felszólítani: szavazzon a javaslat ellen.

* Vidéki csendélet. Balkánybői értesítik lapunkat, hogy ott tegnapelőtt éjjel több rabló ostrom alá vette Dr. Wein-

berger házat, s a kocsi szótan be izentek az or nem küld ki nekik szákor kifogják rabolni. E netre azonban a meglát nem jédt meg, hanem kiment s hármat lött, s rok közé, mire ezek, kerekét oldottak.

* Színpadunkon került színre, ez évben mindig teit ház előtt, meg is érdemel. Az elősokat levont a Szathmá sége.

* Hirlapirodalom jövő hó 1-5 napján „Lap” című alatti szepirodalmi meg. — Kassán p d a t g y” című alatti folyóirat. — Debreczen évvál. — Képes Híradászik.

* Simonyi Ernő viselőnk, Mentoneban egészségileg. Örömmel kööajjal, hogy partunk teljeseen visszanyerve, me helyét az országgyűlés szabadságharczok a es usz látván az 1848-9-ik jldent könyvében közli, sereg összes vesztesége elleni háboruban 11 ez rugott.

* Pogányok. Mig protestáns lelkesek köpörlekedésekköfolytak a mely esetei miatt, addig met socialdemokraták — keresztelés nélkül m — üllőpolgár bevezetése ugyan nem zavarják meg tét, hogy a kollegium a parasztszóny serteslást egy vevő és kérde: hog karajezaron, hangzott a érte uszat. — E, felel romkodva és lábával tpmég ez ur istennek sem

1881. január XIX. évfolyam.

FINANZIELLER W.

A „MERCUR” me után, valamennyi bel-és maradvány és megsemmi-jossége s megbírástóság gadsa által a pénzügyi, res és sorsjegytulajd no A közönség a korlati ér ék ut jules emelni, a „Mercur” kívá mu ami be. Az új évőpai fiatók az összes európai meunji sorozat számának tett és tökéletesítő é X napárnak az 1881 ik é

Egész

Bécs-b n háchoz hordra Az osztrak magyar bírod vidékére bé-m-ness-é déssel Logozás-rúbb s le pontos ki-é-le mellett. (502.)

A Dr. Ányó... magyár nyelv... Atias utas... szözlő uracs... (Folyt. köv.)

nyitot-
an ta-
n las-
g. Erős
z tért
szik-
benne,
t. Két
jra.

Mint gyógymód minden időben használható. **VALÓDI WILHELM** Mint gyógymód minden időben használható.

köszvény és csúsz ellenes
VÉR-TISZTÍTÓ-THEA
(vértisztító-szer köszvény és rheuma ellen), mint egyedüli és biztosan ható vértisztító-szer van előismerve.

Engedélyezve a c. kir. udv. iroda 1858. december 7-ki határozata szerint. **Eredménye bizonyos hatása kitünő.** Cs. kir. őfelsége által a hamisítás ellen védett. Bécs 12. máj. 1870.

Ez a tea az egész szervezetet tisztítja; min' semmi más tea, a test minden részét átjárja és belső használat által minden betegségre hajlandóságot elkerget a test belsejéből és a működés biztos s hosszan tartó. Alapos gyógyítása a köszvénynek, rheumának, gyermek lábának és megrögzött bajnak; valamint a sehnék és más testbőrön jelentkező betegségeknek, pattannak akár a testen, akár az arcon és syphilis kiütéseknek. Felünő, kiünő eredményt mutatott e tea n. máj és lép bedugulásánál, valamint a hámorrhoides állapotoknál, várgasság, erős ideg- és derékfájdalmaknál és gyomorerőltetések, al-bedugulásoknál, pollutioknál, férfi-erőtlenedéseknél stb. Szenvédéseket, skrophulus betegségek, mirigydagadatoknál, e tea tartós használata után kigyógyít. Egyedüli valódi alakban csak Wilhelm Ferencz gyógyszerésznel Neunkirchenben kapható. Egy csomag 8 részre osztva, az orvos rendelése szerint készíthető használati utasítással 1 ft, csomagolás és bélyeg 10 kr. **OVAS.** Minden hamisított vásárlást kikerüldő, WILHELM-féle köszvény és cüzellenes tea kérendő, mert hasonló jegyű, de név nélküli hamisítások is árulnak, melynek megvételől óvni a közönséget. A Wilhelm-féle köszvény és cüzellenes vértisztító tea kapható: Debreczenben: B. Ignó Fer. István fűszerkereskedésében. Budap. stben: Török József gyógyszerészhelyén, Thalmsayer A. és társánál. G. ában: Biener B. né. Egerben: Köllner Lőrincnél. Nagyváradon: Jankó Anvánál. Gyöngyösön: Mersit Nándornál. Miskolcon: Ujhazy Kálmánnal. Nagy-Bányán: Harasck F. né. Nyiregyháza: Spitzer Gyulánál, Sutoralja-Ujhely: Teutsch Józsefnél.

Ifj. Fodor István
első hazai érczkoporsó gyára
és temetkezési intézete
Debreczenben, ujjpiacz, gr. Dégenfeld-ház, a zenéde alatt.

Van szerencsém a n. é. közönség nagybecsű tudomására juttatni, hogy az Aradon 25 évig fenállott első hazai érczkoporsó gyarat, összes felszereléssel együtt örökaron megvettem s így azon előnyös helyzetben vagyok, hogy érczkoporsóimat itt senki által ki nem állítható árban szolgálhatom ki. Gyáram az előző évekből sokkal ismertebb, sem hogy azt dícsérem szükséges volna, csupán annyit kívánok megjegyezni, hogy gyártmányaimmal, azok műizlés és kiállítása és főleg olcsóságánál fogva, sikerült nemcsak a hazai városokból, de a külföld nevezetesebb helyeiről is a bécsi és nemű árukat, teljesen és végkép kiszorítani. A nagymérvű előállítás folytán, kötelességemnek tartom a t. közönséget arról felvilágosítani, hogy — intézetemben a saját gyártású koporsókat 30%-kal olcsóbban számíthatom, mint bármely hasonló intézet tehet. A temetkezési czikketeket is olcsóbban bocsáthatom a közönség rendelkezésére áruba, annyira, hogy versenyez sommi tekintetben sem lehetésem velem. Szolgáljon némi tájékoztató a következő jegyzékem. Egy csinosan kiállított bársonyos koporsó 40 frtól feljebb. Halottas kocsi (szamszerint 10): ketogau 2 fr 50 kr, neyfo-gatu 5 frtól feljebb; tedes díszkocsi 8 frtól 20 frug a legdisebbek. Egy koporsó a szegényebb sorozatnál, feiditek részére 3 frttré megrendelhető. Végül tudatom a nagyerdemű közönséggel, hogy a gyzásos felek megkeresésére, minden a temetkezéseknél előforduló teendőket díjtalanul elvégzek, sőt tekintettel arra, hogy egyes esetekben a szükségessé kellemek előállítására megkívánható összegek nincsenek mindig késnél, a gyzásos felek kívánataira, méltányos varakozással leendek. minden kamatfelzár-mítás nélkül. A midőn a n. é. közönség eddigi szives bizalmiért hála köszönetem nyilvánítom, újonnan berendezett intézetem ajánlom a további nagybecsű pártfogásba. Debreczen, 1880. decz. 25. Tisztelettel ifj. FODOR ISTVAN. Levelt vagy sürgöny útján teendő megren-deések pontosan eszközölkötenek. 30%-kal olcsóbb mint bányol.

KARÁCSONYI és UJÉVI AJANDEKOK.
ÖZV. VERES LÁSZLÓNÉ
arany és ékszerész üzletét
újonnan berendezve ajánlja a t. cz. közönség becses figyelmébe.

A bécsi világgkiállításon és a szegedi országos kiállításon a legmagasabb kitüntetést nyert ékszereimet becses figyelembe ajánlom. Van szerencsém a nagy közönséggel tudatni, hogy nálam minden név-napi és menyegzői ajándékul alkalmas tárgyak a legnagyobb választékban és a legjutányosabb árban kaphatók, és minden darab, mely nálam vásároltatik, a hivatalos próbával van ellátva, melyről jótállási vényet adok. Az itt elő nem sorolható tárgyak nálam a legjutányosabb árban meg-szerezhetők és egyszerűen mindenféle ócska ékszerek átalakítását és javítá-sát elvállalom és a legolcsóbb árrt elkészítem. Vidéki megrendlések 24 óra alatt elküldetnek; ócska aranyt esztőt s drága követeket beszerélek, vagy készpénzen megvásárolom, melyért kérem a nagy közönség becses látogatását. Kérem a becses megrendeléseket úgy kérem munkámra, mint megrendelt tárgyakra. Elvállalom bármilyen javítást és újonnan készítését a legpontosab-ban és a legjutányosabb áron. Tisztelettel Özv. Veres Lászlóné, arany és ékszerész üzlettulajdonos. Üzlet helyiség főpiacz Szikszai József háza alatt.

VONATKOZÁSI JEGYEK.
4% TISZAI
sorsjegyekre
8 frtos részletben a napi árfolyam szer-int csak 2 frt hozzáadással egyszer s mindenkorr. (Lxy tehát 13 részlet ara frt 8 és utórészlet frt 5³/₄.)
Már az első részletnek befizetése biz-osiítja a velejárás jogát, a legközelebbi január 15-iki húzáshoz!
Főnyerem. 100.000 ft. levonás nélkül, L-gkisebb nyeremény 110 frt, emel kedk 120 ftig.
A Windischgrätz sorsjegyek főnyer. 21.000 frt decz. 1-én egy általunk kiadott vonatkozási jeggyel nyerere ttt.
Csak Bécs A MERCUR Wollzeile 13. kiadóhivatalának valódiüzlete

akár pedig a városnál vett vagy rendt fát. Debreczen, 1880. október 10-én.
TRNKÁ,
a „Berger-féle” gőzfavágó kezelője.
Mária-celli gyomor-cseppek;
jeljes hatású gyógyszer a gyomor min-den bántalmat ellen.
és felülmúlhatatlan az étvágy-hány, gyomor-gyengeség, rossz szaga lehelni, szék, savanyú felbőgés, köhög, gyom-mozgás, gyomorgöcs, hangyáképződés, túlsí-gonyulaképződés, ar-góság, uduor és hányás, fájás (ha az a gyomor-ból ered), gyomorgöcs, székzenést, a gyomor-nak túlerbelsége étel és ital által, gilyista, lep- és májbetegség, aranyeres bántalmak el-len. —
Egy üvegcse ára használati utasítá-sal együtt 35 kr.
Kapható: Debreczenben Dr. Rothschnek V. Emil Gölti Nándor gyógyszerész árúknál, va-lamint az osztr-magyar birodalom minden na-gyobb gyógyszerárán és kereskedésében. Központi szétküldési raktár nagyban és ki-csinyben.
Brady Károly,
„az őrangyalhoz” címzett gyógyszerárán Kremierben, Morvaországban.

11. évfolyam. **MERCUR.** 11. évfolyam.
Authentikus kisorsolási jelentés.
Osztrák-magyar és külföldi sorolási értékek, kisorsolható állami és magan kötvények, vasuti-, gőzhajózási- és iparvállalati részvények és jelöltségi kötvények, záloglevelekről stb. Bank-, pénzügyi- és vasuti ügyek folyóirata.
1881. január 1-én nyitunk új egész előfizetést a tizenegyedik évfolyamra. A „MERCUR” magyar-német szövegben 3-4 szer jelenik meg havon-kint, megkivárató esetben többször is, és pedig minden jel-névény husás után; autentikus hazai lajstromokat czélszerű tabelláris átnézetben köny-nyen érthető rövidséggel közöl, valamint közli a visszamaradottakat, vagyis a kibuzott és még fel nem vett nyereményeket, ennél fogva az értékekkel bíró közönség részére nélkülözhetlen közeg.
Előfizetési ár bérmeuve házhoz hordva vagy postaküldéssel egész évre csak 2 frt.
A „MERCUR” kiadóhivatala, udapest, orotya-utca 12.
Ezennel meghívásunkat tesszük előfizetésre és a címnek és utolsó po-tának pontos és világos megjelölését. Az előfizetési pénz beküldése legjobb és legolcsóbban eszközölhető postautalvánnyal. (499.)

A gőzfavágó
megkezdte működését.
Minden egyes öl fát szokott módon a pálya udvarból a gőzfavágóhoz külön el-szállítani, bármilyen apróra kívánt-tik felvágatni, a házhöz szállítani és ottan kamarába vagy pinczébe berakolni fo-gom;
2 forint 70 kr.
összes fuvarozási és felvágási muuka-djért Ha a megrendelő az ellenőrzést maga, vagy megbízottja által eszközölni óhajtja, a rendes á méterre kirakott öle-t jelenlétében fogom felvágatni és odá-bítni.
Megrendelések kitünő minőségű tölgy és bükkfára, vágott vagy vágatlan álla-potban elfogadhatnak és pontosan fogá-naositatnak;
Berger Henrik urnái
(Szőkevényi-utca 1771.) A légszeszgyár irodájában és a gőzfavágó telepen.
A gőzfavágón felvágatom akár Ber-ger Henrik uról, akár a légszeszgyárnál.

Tejeladás.
A gazdasági tanintézet pällagi gazdaságában 1881. január első nap-jától számítva naponként mintegy 100 liter tej kisebb és nagyobb mennyiségben egész évre szerződé-sileg eladó, és pedig a téli hóna-pokon át 10, a nyári hónapokon át pedig 9 krajval literenként, ha-zhoz szállítva. Venni szándékozók az intézeti igazgatóság irodájában, Pé-terfia-utca végén, vagy a gazdbsági irodában Pallagon, jelentkezhetnek. (505)

Előfizet-
Helyben és p
Egy évre 10 ft. Ny
Fél évre 5 ft. Egy
Előfizetési pénz
Főpiacz, VECSEY-h
kesztőségbe beru
Előfizetési
TELEGDI K. LAJ
KÁROLY könyvke
szerkesztőségénél. E
talok

ELŐFIZETÉSI
DEBRE

című politikai és
XIII-ik évfolyam
E lap fenállása
vonultak el a magy
A mit az osztrá
rom századot megha
sem fegyverrel, sem
hér bárdok remítés
gyarország több be
neinek különböző us
tegetésével nem vol
most ezen rövid l
után már oda jutott
gyarok, egyedül ma
szemkőzt, Magyarország
anyira gyűlölt ösz
meének, mintegy ké
kiszolgáltatni verét
Most már ott ál
mit évszázadokon ke
res erőhatalom sem
csikarni, Magyarorsz
tületének többsége
alatt önként mondot
államiság attributum
ván meg egyebet a
alatt az alkotmányos
kuszereg végkielegít
Most már ott ál
zánk államiságért mi
gyar alkotmányt min
síteni törekvő osztrák
vetlenül harcolnunk,
testvéreinkkel, magy
corruptió romboló ha
nyérharcot vívniak a
önállóságára, függetle
vők ellenében.
E kenyérharc ba
corruptiónak éltető da
berek, és pedig addi
ben álló emberek önt
tetből áldozták fel pol
zódésüket, hirlapírók,
magyar államiság fenta
tatták a zászlót, könt
tésért csatlósokká szeg
A „Debreczen”
gényen — megmarad
mellett, soha sem vol
sem szolgálja, folyton
méert, egy czélért kü
ország önállóságáért,
ért, s e mellett fog k
detlenül mindaddig, m
czelt Magyarország el
Egy küzdelmes el
elébe, melynek leforg
zetünknek joga lesz
megválasztása alkalm
ni, hogy a mostani
közösügyes rendszert
nézve jonak tartja-e?
szük, hogy a magyar
dig eléggé megbünhő
s jövőndőt, és nyilatko
gyarország önállósága
Hogy jövő évben
czen-nek elég tere le
delmekben részt venni
detési rovat megtartás
yasóink igényeinek is